

„Faust” abstract la Teatrul Regio din Torino

(Costin Popa – 10 iulie 2015)

Un inel masiv, un inel imens domină scena, prin mișcări lente ia varii poziții în diverse planuri. Un semn sub care, în moderna sală din capitala regiunii Piemont, se desfășoară întregul spectacol „Faust” de Gounod, coproducție cu Israeli Opera (Tel Aviv) și Opera din Lausanne. O montare ce-l are drept realizator total (regie, decoruri, costume, coregrafie, lumini) pe italianul Stefano Poda.

Inelul poartă departe imaginația. Este cercul vieții și al morții, este aureola sumbră sub care zace, abandonată, stiva de cărți în devălmășie a lui Faust și peste care Mefisto, disprețuitor, își cântă rondo-ul, este locul în care un simbolic trunchi de copac cu crăci desfrunzite și dezolante decorează trist grădina Margaretei, este veriga care înconjoară crucea răsturnată a lui Mefisto în scena bisericii, dar și crucea dreaptă în care ea se transformă, ca primă sugestie a victoriei asupra Diavolului, este – în definitiv – magnetul care polarizează sau respinge sentimente și eroi. Simbolistica uriașului inel cenușiu guvernează întreaga viziune și ni-l recomandă pe Poda drept un profund gânditor asupra unei teme filosofice fundamentale. Reflecțiile pe care le generează persistă în timp, după vizionare.

Ca unic semnatar al producției validează un fapt de dorit, acela al coerenței între fațetele montării. Nu înseamnă că alți regizori nu au colaborat bine cu designerii de decoruri, costume, cu maeștrii de lumini, cu coregrafii. Poda a făcut de toate, și-a stabilit decorul unic după propria ideatică, a învâluit în lumini balansul între realitate și mister al fiecărei scene. A desenat costume uniforme pentru membrii ansamblului, roșii la coriști (culoarea lui Mefisto), negre cu borsaline burgheze la coriste, iar pentru soliști ținute întrucâtva atemporale. Și cum tabloul Noaptea Valpurgiei nu a exclus nuditatea, pentru balerinii Infernului cu fețe înnegrite nu au fost probleme. Desene bogate au fost rezervate mantilelor Margaretei în actul al III-lea, cu flori (simbolul buchetului lui Siebel) și mai apoi cu pietre prețioase (cadoul otrăvit al lui Mefisto prin mâna lui Faust).

Îl suspectez pe Stefano Poda că a fost la originea mutării scenei din biserică tocmai la sfârșitul actului al IV-lea, după moartea lui Valentin. Efectul a fost nul și a contrazis derularea firească a acțiunii. Vinovat pentru acceptare se face și dirijorul Gianandrea Noseda, gardianul absolut al partiturii lui Gounod. Față de o asemenea inversare, tăieturile muzicale din baletul Noaptea Valpurgiei au părut delictе minore.

Faust și Margareta, un cuplu puternic

Charles Castronovo
și Irina Lungu

În rolul titular, Charles Castronovo a conturat un personaj intens poetic. Este un tenor cu timbru cald, catifelat și rotund, stăpân pe tălmăciri rafinate, grație emisiei în mezzoforte și pianissimo. Îi sunt la îndemână filajele, îndeosebi în registrul acut, care mai abat atenția de la note înalte „clătinate”, fără fermitate, al căror refugiu îl constituie tocmai acele filaje. Așa a fost Si-ul din scena chermzei (actul secund) sau Do-ul din aria „Salut! demeure chaste et pure” (actul al III-lea), note-limită ale întinderii vocii tenorului. În orice caz, cele două Si bemol-uri, acute mai joase din terțetul actului al IV-lea, au avut deplină siguranță.

Sunt notații obligatorii, ce nu umbresc linia vocală seducătoare și lirismul artistului. Memorabile au fost rostirile „Laisse-moi... contempler ton visage” (poezie și atmosferă), „O nuit d’amour ciel radieux” (vrajă), „Divine pureté!” (transcendență) din marele duet cu Margareta (actul al III-lea), în care Irina Lungu i-a fost partenera ideală pentru imaginea de cuplu. Dăruirea, îngemănarea, „chimia” celor două spirite îndrăgostite au fost fără margini.

Ingenuă și diafană, soprana a cântat cu limpezime de sunet, a povestit melancolic Balada regelui din Thulé și s-a antrenat cu cochetărie și feminitate în aria bijuteriilor, finalizată expansiv cu un foarte bun Si natural acut. Este un sunet pe care îl regăsește cu aceeași brilianță și în aria din actul al IV-lea, începută parcă profetic, cu adâncă tristețe „Il ne revient pas...”. Aici Stefano Poda a mizat pe contrastul cu duetul de dragoste abia încheiat și a unit cele două acte, fără pauză. Efectul a fost impresionant, tulburător, deși între episoade trecuse ceva timp. Margareta era vizibil însărcinată.

În scena închisorii, Irina Lungu a cântat cu autoritate și strălucire, a fost o Margareta mergând încrezătoare și luminoasă către izbăvire, către apoteoza finală. O singură „pată în soare”, acuta de Do natural din duetul cu Faust, întrucâtva „fixă”, „dreaptă”, cit. fără vibrație naturală suficientă.

Un mare Mefisto

În mod cert, în ziua de astăzi, basul Ildar Abdrazakov ocupă cu autoritate podiumul interpreților lui Mefisto. Cu alură impresionantă și voce somptuoasă, dominante, înveșmântată în armonice generoase, artistul a înzestrat rolul cu multitudine de fațete venite fie din eleganța adresării, fie prin fățarnicia dialogului agrementat cu insinuări veninoase, fie prin subtilități la tot pasul.

Este genul de Mefisto – gentilom, cu atitudine seniorială, periculos tocmai prin aceste calități. Cântă cu linie impecabilă de glas și interpretează în autentic spirit francez, fără asprimi sau excese. Păcat că regizorul Poda l-a plasat pentru rondo-ul „Le veau d’or” pe o platformă ridicată la jumătatea scenei. Punctele de eficiență acustică ale sălii din Torino rămăseseră la nivelul

planșeului. Au fost însă de neuitat incantația sumbră din grădina Margaretei, blestemul din biserică, serenada și finalul operei.

Alte personaje, ansamblurile, dirijorul

O surpriză pentru mine a fost glasul baritonului Vasilij Ladjuk (Valentin), calitativ, perfect omogen, cu pronunțată tentă lirică și culoare de voce oarecum tenorală. A frazat fluid, lung, bazându-se pe o respirație ideală și făcând față cu brio tempilor relaxați ai dirijorului Nosedă, bine potriviți rugăciunii „Avant de quitter ces lieux” sau scenei morții, pe care Ladjuk a cântat-o în picioare, la dorința regizorului!?!

Pentru alte roluri au primit „de lucru” mezzosoprana Ketevan Kemoklidze (Siebel energic, cu discurs nuanțat și acute strălucitoare), mezzosoprana Samantha Korbey (Martha tânără, ultra sexy, cu timbru sopranil, mai aerat chiar decât al lui Siebel), precum și baritonul Paolo Maria Orecchia (Wagner).

În fosă, Gianandrea Nosedă, directorul muzical al Teatrului Regio, a condus o orchestră cu sonorități echilibrate între compartimente, într-o desăvârșită pliere expresivă de stil. Aceeași omogenitate s-a distins și în cântul nuanțat al coriștilor pregătiți de Claudio Fenoglio.

O serată care a stat sub amprenta montării incitante, a unor voci remarcabile și a unor ansambluri pe măsura valorii baghetei.

Să nu uit. Un anunț inedit s-a făcut prin difuzoare înaintea începerii spectacolului. În afară de obișnuita solicitare de a se închide telefoanele mobile, de a nu se fotografia sau filma, s-a cerut și să nu se... fumeze. Țigări electronice. Cine s-ar fi gândit la așa ceva?! Inventivi, torinezii!